

подолати існуючі прогалини, колізії та наблизити національне земельне законодавство до міжнародних стандартів та Європейських цінностей.

Список використаних джерел

1. Барабаш Т. М. Кодифікація законодавства: огляд діяльності Верховної Ради України / Т. М. Барабаш // Актуальні питання кодифікації законодавства України. – К., 2009. – С. 55-58.
2. Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні : монографія / А. М. Мірошніченко. – К., 2009. – 268 с.
3. Носік В. В. Кодифікація земельного законодавства в умовах адаптації екологічного законодавства до права Європейського Союзу / В. В. Носік // Актуальні питання кодифікації законодавства України. – К., 2009. – С. 161.
4. Пашенко О. М. Розвиток і кодифікація земельного законодавства України: Автореф. дис. канд. юрид. наук. 12.00.06. / О. М. Пашенко; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. – К., 2001. – 20 с.
5. Сидор В. Д. Проблеми, пов'язані з реалізацією прав за земельним законодавством України / В. Д. Сидор // Вісник Верховного Суду України. – 2011. – № 3 (127). – С. 37-40.

Ключові слова: земельне законодавство, реформування відносин, тенденції вдосконалення, впорядкування, реформа.

Науковий керівник: к.ю.н, доцент Караханян К. М.

Лук'яніхіна Христина Олексіївна

студентка 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

СКЛАД ЗЕМЕЛЬ ВОДНОГО ФОНДУ

Земельні ділянки, які знаходились безпосередньо біля водних об'єктів, здавна являли господарську цінність. Через високу забезпеченість водою вони були найбільш продуктивними угіддями, важливими сировинними джерелами сільського господарства і промисловості.

Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону [1].

Відповідно до ст.19 Земельного Кодексу України землі водного фонду є самостійною складовою земель української держави.

До їх складу згідно зі ст. 58 ЗК України і ст. 4 Водного кодексу належать землі, зайняті: а) морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, а також островами; б) прибере-

режними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм; в) гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них; г) береговими смугами водних шляхів. Зазначений перелік, є вичерпним [2, с. 492].

Чинний Земельний кодекс України виділяє кілька видів земель водного фонду. Головною частиною цих земель є землі покриті водою. Фактично всі водні об'єкти займають земельні ділянки, на яких вони знаходяться. Виняток становлять лише підземні води і джерела, тому що вони розміщені в надрах землі. До водопокритих земель відносять лише земельні ділянки, які покриті водою тривалу частину року [2, с. 493]. Землі, вкриті водою нетривалий час, не належать до водопокритих земель. Не належать до цих земель і земельні ділянки, на яких розташовані штучні плавальні басейни, системи комунальних і промислових водопроводів тощо [3, с. 333].

Другий вид земель водного фонду складають землі, зайняті болотами й островами. Відповідно до Водного кодексу України болото – це надмірно зволожена земельна ділянка із застоєм водним режимом і специфічним рослинним покривом. Болота не належать до водних об'єктів. Вони є особливим типом наземних екосистем, для яких характерні надлишкове зволоження, наявність вологолюбивої рослинності і процес формування торфу.

До третього виду земель водного фонду відносять землі: зайняті прибережними захисними смугами уздовж морів, річок і навколо водойм; береговими смугами водних шляхів; виділені під смуги відведення для гідротехнічних та інших водогосподарських споруд і каналів. Вони призначені для охорони водних об'єктів від забруднення, засмічення, виснаження та здійснення певної господарської діяльності, безпосередньо пов'язаної з тривалим та достатньо активним використанням водних об'єктів. Прибережні захисні смуги є складовою водоохоронних зон і встановлюються у їх межах. Головна мета виділення земель під прибережні захисні смуги полягає в охороні поверхневих водних об'єктів від забруднення, засмічення та збереження їх водності. Згідно зі ст. 60 ЗК України вони встановлюються уздовж урізу води (у меженний період) шириною: а) для малих річок, струмків і потічків, а також ставків площею менш як 3 га – 25 м; б) для середніх річок, водосховищ на них, водойм, а також ставків площею понад 3 га – 50 м; в) для великих річок, водосховищ на них та озер – 100 м. [3, с. 335]

Розмір та межі прибережної захисної смуги уздовж морів та навколо морських заток і лиманів встановлюються за проектами землеустрою, а в межах населених пунктів – з урахуванням вимог містобудівної документації.

Конкретні розміри і межі прибережних захисних смуг уздовж морів і навколо морських заток і лиманів ЗК України не визначає. У цих

випадках їх встановлюють відповідно до проектів землеустрою. Смуги відведення виступають самостійною складовою частиною земель водного фонду. Вони включають земельні ділянки водного фонду, на яких встановлюється особливий правовий режим їх використання для забезпечення експлуатації та захисту від забруднення, пошкодження та руйнування магістральних, міжгосподарських та інших каналів на зрошувальних і осушувальних системах, гідротехнічних та гідрометричних спорудах, а також водойм і гребель на берегах річок.

Розміри та режим використання земельних ділянок смуг відведення визначаються за проектами землеустрою, які розробляються і затверджуються водокористувачами після погодження зі спеціально уповноваженими центральними органами виконавчої влади з питань екології та природних ресурсів і органами водного господарства. Берегові смуги водних шляхів – також самостійний елемент земель водного фонду. Відповідно до ст. 64 ЗК України і ст. 92 Водного кодексу України вони встановлюються тільки на судноплавних водних шляхах за межами населених пунктів.

Окремий вид земель водного фонду становлять землі, зайняті безпосередньо гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами. У ст. 58 ЗК України додатково вказується, що для створення сприятливого водного режиму водних об'єктів встановлюються їх водоохоронні зони. Вони фактично забезпечують охорону поверхневих водних об'єктів (природних водойм, водотоків і штучних водойм) і морів.[4] Водоохоронні зони являють собою земельні ділянки, що є природоохоронною територією регульованої господарської діяльності. У складі водоохоронних зон виділяють прибережні захисні смуги, які належать до земель водного фонду. Порядок визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 8 травня 1996 р.

Водоохоронна зона має визначені межі. Зокрема, виділяється внутрішня і зовнішня межі. Внутрішня межа водоохоронної зони збігається з мінімальним рівнем води у водному об'єкті. При цьому не має значення категорія водного об'єкта, його правовий режим та цілі використання. Зовнішня межа водоохоронної зони залежить від категорії земель, видів населених пунктів та природних характеристик водних об'єктів. На землях водного фонду відповідно до Водного кодексу України можуть бути виділені земельні ділянки для створення зон санітарної охорони й окремі пояси особливого режиму цих зон. Зона санітарної охорони – це територія й акваторія, на якій запроваджується особливий правовий режим для запобігання погіршенню якості води джерел централізованого водопостачання у районах забору води.

Зони санітарної охорони джерел і об'єктів централізованого водопостачання входять до складу водоохоронних зон і поділяються на три пояси особливого режиму: перший пояс (суворого режиму) включає

територію розміщення водозабору, майданчиків водопровідних споруд і водовідвідного каналу; другий пояс (обмежень) – територія, на якій встановлюються певні обмеження господарської діяльності; третій пояс (спостереження) – територія, призначена для спостереження за станом водних об'єктів і веденням господарської діяльності з метою охорони джерел водопостачання від забруднення, засмічення та інших видів недбалого користування

Таким чином, землі, зайняті поверхневими водами: природними водоймами (озера), водотоками (річки, струмки), штучними водоймами (водосховища, ставки), каналами й іншими водними об'єктами, та землі прибережних захисних смуг є землями водного фонду України, на які поширюється окремий порядок надання та використання. Крім цього визначаються конкретні розміри і межі окремих об'єктів водного фонду. Враховуючи важливість даних земель у забезпеченні охорони та раціонального використання водних ресурсів та у зв'язку з цим необхідність надання їм спеціального правового режиму, землі водного фонду виділені в окрему категорію земель.

Список використаних джерел

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради. – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Навчальний посібник Мірошніченко А.М. – К.: Алерта, ЦУЛ. – 2011. – 678 с.
3. Земельне право України: Підручник / М. В. Шульга, Г. В. Анісімова, Н. О. Багай, А. П. Гетьман та ін.; – К.: Юрінком Інтер, – 2004. – 368 с.
4. Мірошніченко А.М., Марусенко Р.І. Науково-практичний коментар Земельного Кодексу України. – К.:Алерта, – 2013. – 544 с.
5. Земельний Кодекс України від 25 жовтня 2001 року// Відомості Верховної Ради України. – 2002. –№3-4 – Ст. 27.

Ключові слова: прибережні захисні смуги; берегові смуги водних шляхів; водоохоронні зони.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Чумаченко І. Є.